

## บทที่ 5

### สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 และเพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำแนกตามประเภทโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามข้อมูลภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ได้ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง .36 - .85 และมีค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ .97 การวิเคราะห์ข้อมูลได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $SD$ ) และการทดสอบ ( $t$ -test)

#### สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า สรุปสาระสำคัญผลการศึกษาดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเข้าสังคม ด้านการยอมรับนับถือ ด้านการมีความคิดริเริ่ม ด้านการรู้จักปรับปรุงแก้ไข ด้านการประสานงาน ด้านการให้ความช่วยเหลือ ด้านโน้มน้าวจิตใจ โดยแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านการมีความคิดริเริ่ม พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อนุญาตเวลาให้กับการบริหารงานของโรงเรียน มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานตามความคิดของตน จนประสบความสำเร็จ กำหนดแผนปฏิบัติงานตามกำลังทรัพยากรและข้อจำกัดของโรงเรียน

1.2 ด้านการรู้จักปรับปรุงแก้ไข พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเอง สามารถให้ข้อเสนอแนะหรือให้คำปรึกษาหารือที่ถูกต้องเหมาะสมกับครู เปิดโอกาสให้ผู้มีความรู้ความสามารถช่วยแก้ปัญหาของโรงเรียน

1.3 ด้านการให้การยอมรับนับถือ พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ยกย่องชมเชยครูที่ปฏิบัติงานดีและประสบความสำเร็จ ให้ความสำคัญหรือให้เกียรติกับครูและบุคลากรในโรงเรียนทุกคน ยกย่องในความสำเร็จอันเกิดจากความร่วมมือร่วมใจของผู้ร่วมงาน

1.4 ด้านการให้ความช่วยเหลือ พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ให้คำปรึกษาและคำแนะนำในการปฏิบัติงานแก่ครู ให้กำลังใจและสนับสนุนผู้ร่วมงานให้เจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน มีความจริงใจในการให้ความช่วยเหลือบุคลากรที่มีปัญหาเดือดร้อน

1.5 ด้านการโน้มน้าวจิตใจ พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีความเป็นกันเองกับผู้ร่วมสนทนา สามารถพูดชี้แจงการดำเนินงานของโรงเรียนได้อย่างชัดเจน สามารถพูดโน้มน้าวจิตใจให้หน่วยงานอื่น ๆ และประชาชนร่วมมือสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน

1.6 ด้านการประสานงาน พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สนับสนุนให้บุคลากรของโรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางปฏิบัติงานของโรงเรียน สามารถประสานงานให้คณะครูและบุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติงานร่วมกัน

1.7 ด้านการเข้าสังคม พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวม

อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ปฏิบัติตนเป็นที่ยอมรับของชุมชนและทุกหน่วยงาน มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเป็นมิตรกับทุกคน

2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำแนกตามประเภทโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการมีความคิดริเริ่ม ด้านโน้มน้าวจิตใจ และด้านการเข้าสังคม

## การอภิปรายผล

การอภิปรายผลนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญที่ค้นพบในการวิจัย ตามความมุ่งหมาย และสมมติฐานของการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลจากการวิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ด้านการรู้จักปรับปรุงแก้ไข ด้านการยอมรับนับถือและด้านการให้ความช่วยเหลือ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหาร โรงเรียนได้แสดงออกถึงการเป็นผู้ใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารงาน สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมประชุมสัมมนาเพื่อนำความรู้มาปรับปรุงพัฒนางาน แสดงความยินดีแก่ครูที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่ครูในการพัฒนางานเพื่อเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น มีความสามารถในการพูดในที่ประชุมได้โดยไม่ประหม่าหรือแสดงอาการเคอะเขิน จัดให้มีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามระเบียบของทางราชการและแสดงความเป็นมิตรที่ดีต่อครูและบุคลากรทุกคน อีกทั้งผู้บริหารโรงเรียนมีการพัฒนาและปรับปรุงพฤติกรรมตนเองโดยเข้ารับการอบรมการศึกษาต่อ และการที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ร่วมกับสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ดำเนินการจัดทำหลักสูตรและฝึกอบรมผู้บริหาร ซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่องมานาน โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ มีเจตคติที่ดี มีทักษะ มีประสิทธิภาพ และมีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542) เป็นผลให้ผู้บริหารโรงเรียนในปัจจุบัน มีพฤติกรรมที่เหมาะสม มีความรู้ ความสามารถในการบริหารงาน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นพมาศ บุญดอนอม (2543, หน้า 52) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนด้านการมีความคิดริเริ่ม ด้านการรู้จักปรับปรุงแก้ไข ด้านการยอมรับนับถือ ด้านการให้ความช่วยเหลือ ด้านการ โน้มน้าวจิตใจ ด้านการประสานงาน และด้านการเข้าสังคมได้ดี

อยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วสันต์ ช่างนาถ (2544, หน้า 56-57) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอลง จังหวัดจันทบุรี พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอลง จังหวัดจันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการเข้าสังคม ได้ดี ด้านการมีความคิดริเริ่ม ด้านการยอมรับนับถือ ด้านการรู้จักปรับปรุงแก้ไข ด้านการโน้มน้าวจิตใจ ด้านการให้ความช่วยเหลือ และด้านการประสานงาน โดยภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ทั้ง 7 ด้าน อภิปรายได้ดังนี้

1.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านการมีความคิดริเริ่ม พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ อุทิศเวลาให้กับการบริหารงาน ของโรงเรียน มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานตามความคิดของตนจนประสบความสำเร็จ และมีความ รอบรู้และประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการบริหาร โรงเรียนให้เกิดผลงานอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่เฝ้าหาความรู้และแสวงหาวิธีการดำเนินงานใหม่ ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ของหน่วยงาน โดยการเข้ารับการอบรมสัมมนาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 และสมัครเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานต่าง ๆ ตามความสนใจของตนเอง จนทำให้ผู้บริหาร โรงเรียนเกิดความคิดในการริเริ่มการทำงาน โดยครูทุกคนมีส่วนร่วม แนะนำให้ ผู้ร่วมงานได้รับความรู้ เกิดแนวคิดในการนำไปใช้วางแผนการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นพมาศ บุญดอนม (2543, หน้า 53) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดตราด พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารด้านการมีความคิดริเริ่มในภาพรวม อยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วสันต์ ช่างนาถ (2544, หน้า 56) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอลง จังหวัดจันทบุรี พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอลง จังหวัดจันทบุรี ด้านการมีความคิดริเริ่มอยู่ในระดับมาก

1.2 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านการรู้จักปรับปรุงแก้ไข พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ สนับสนุนให้ครูได้พัฒนา ตนเอง สามารถให้ข้อเสนอแนะหรือให้คำปรึกษาหารือที่ถูกต้องเหมาะสมกับครู และเปิดโอกาส ให้ผู้มีความรู้ความสามารถช่วยแก้ปัญหาของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหาร โรงเรียนมีการ

กระตุ้นและจูงใจให้ครูพัฒนาวิธีการทำงานอย่างสม่ำเสมอ มีความสามารถในการลดความขัดแย้งของครูลงได้ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างครูในโรงเรียนเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงาน มีการเชิญวิทยากรมาเพิ่มพูนความรู้ให้กับครูและนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งในปัจจุบันนี้บริบทในสังคมต่างมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะผลจากการปฏิรูปการศึกษา ทำให้แนวคิดและหลักการบริหารงานเปลี่ยนจากผู้บังคับบัญชา เป็นผู้คอยอำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษาให้การช่วยเหลือ ผู้บริหารจึงต้องปรับแนวคิดและปรับปรุงแก้ไขตนเองและผู้ร่วมงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภรณ์ ศิริพันธ์แก้ว (2543, หน้า 45) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสตรีโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสตรีโรงเรียน ด้านการรู้จักปรับปรุงแก้ไข โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังที่ ศรีสุรางค์ หินะกุล (2542, หน้า 26) กล่าวว่า การแก้ปัญหาเป็นรูปแบบหนึ่งของการวิเคราะห์อย่างมีทิศทาง ในชีวิตประจำวันเรามีเรื่องที่จะต้องแก้ปัญหาอยู่ตลอดเวลาตั้งแต่ปัญหาง่าย ๆ ที่แก้ไขได้อย่างรวดเร็วไปจนถึงที่ซับซ้อนแก้ไขได้ยากหรือไม่อาจแก้ไขได้ ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ สภาพที่เราต้องการแตกต่างไปจากสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ความต้องการที่แตกต่างกันนี้เป็นปัญหา การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นคือการจัดการความแตกต่าง ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะนิ่งเฉยมิได้ จะต้องปรับปรุงแก้ไขจัดสิ่งที่เป็นปัญหายุ่งยากอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้ครูผู้สอนมีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีภาวะผู้นำด้านการรู้จักปรับปรุงแก้ไข อยู่ในระดับมาก

1.3 ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านการยอมรับนับถือ พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ยกย่องชมเชยครูที่ปฏิบัติงานดี และประสบความสำเร็จ ให้ความสำคัญหรือให้เกียรติกับครูและบุคลากรในโรงเรียนทุกคน และยกย่องในความสำเร็จอันเกิดจากความร่วมมือร่วมใจของผู้ร่วมงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารโรงเรียนแสดงถึงการให้เกียรติแก่ครูผู้สอนทุกคนในโรงเรียน ปรึกษาหารือก่อนการดำเนินงานในเรื่องที่สำคัญ แสดงออกถึงการยอมรับความสามารถของครูแต่ละคน เป็นผู้ยอมรับฟังความคิดเห็นของครูผู้สอน และใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีการวางแผนการทำงานร่วมกัน ถือว่าความสำเร็จของงานอยู่ที่ความร่วมมือร่วมใจของครูและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน ให้การยกย่องชมเชยแสดงความยินดีเมื่อผู้ร่วมงานหรือผู้อื่นทำงานได้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทิน ภูเจริญ (2528, หน้า 88) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา I พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการยอมรับนับถือ ผู้บริหารได้ปฏิบัติออกมาให้เห็นอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับ

ผลงานวิจัยของ วสันต์ ช่างนาท (2544, หน้า 56) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ด้านการให้การยอมรับนับถืออยู่ในระดับมาก

1.4 ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านการให้ความช่วยเหลือ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ให้คำปรึกษาและคำแนะนำในการปฏิบัติงานแก่ครู ให้กำลังใจและสนับสนุนผู้ร่วมงานให้เจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน มีความจริงใจในการให้ความช่วยเหลือบุคลากรที่มีปัญหาเดือดร้อน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้เอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของครูผู้สอนอย่างทั่วถึง แสดงออกถึงความห่วงใยความผูกพันเมื่อครูประสบปัญหาหรือมีความเดือดร้อน ให้กำลังใจแก่ครูให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง จัดสวัสดิการและบริการต่าง ๆ ให้แก่ครูและบุคลากรตามความเหมาะสม เป็นที่ปรึกษาและช่วยเหลือครูในการแก้ปัญหาทั้งทางด้านการปฏิบัติงานและปัญหาส่วนตัว ส่งเสริมให้ครูมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน จึงทำให้ครูผู้สอนยอมรับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านการให้ความช่วยเหลือ อยู่ในระดับมาก

1.5 ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านการโน้มน้าวจิตใจ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ มีความเป็นกันเองกับผู้ร่วมสนทนา สามารถพูดชี้แจงการดำเนินงานของโรงเรียนได้อย่างชัดเจน สามารถพูดโน้มน้าวจิตใจให้หน่วยงานอื่น ๆ และประชาชนร่วมมือสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถในการพูดโน้มน้าวให้ครูและบุคลากรปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เป็นผู้แสดงออกถึงความเต็มใจในการพูดให้เกิดความศรัทธาจากผู้ฟัง มีความสามารถในการพูดเพื่อคลี่คลายบรรยากาศตึงเครียดในที่ประชุมให้แจ่มใสขึ้นได้ และมีความสามารถในการพูดจาไกล่เกลี่ยเมื่อมีกรณีพิพาทกันระหว่างครูในโรงเรียน อนึ่ง ผู้บริหารโรงเรียนมีประสบการณ์ในด้านการพูดซึ่งได้รับการฝึกอบรมจากสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา จึงสามารถใช้ทักษะการพูด ทั้งพูดในที่ประชุม พูดในที่ชุมชน พูดกับทุกคนระดับชั้น ได้ด้วยความเหมาะสม สามารถชี้แจงนโยบายต่าง ๆ ด้วยวาจากับผู้ร่วมงานให้เข้าใจวัตถุประสงค์และแนวทางในการปฏิบัติงานได้ชัดเจน สามารถพูดโน้มน้าวให้ครูและบุคลากรให้ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วสันต์ ช่างนาท (2544) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ด้านการมีความคิดริเริ่ม ด้านการรู้จักปรับปรุงแก้ไข ด้านการให้การยอมรับนับถือ

ด้านการให้ความช่วยเหลือ ด้านการโน้มน้าวจิตใจ ด้านการประสานงานและด้านการเข้าสังคมได้ดี อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นพมาศ บุญถนอม (2543, หน้า 60) ที่ได้ทำการ วิจัยเรื่อง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดตราด พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนด้านการ โน้มน้าวจิตใจ ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง จึงทำให้ครูผู้สอนยอมรับของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านการ โน้มน้าวจิตใจ อยู่ในระดับมาก

1.6 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านการประสานงาน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ สนับสนุนให้บุคลากรของโรงเรียน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางปฏิบัติงาน ของโรงเรียน สามารถประสานงานให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติงานร่วมกัน ทั้งนี้อาจ เนื่องจาก ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นผู้กระตุ้นให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนเกิดความร่วมมือในการ ทำงานได้เป็นอย่างดี เป็นผู้ประสานงานให้ครูและบุคลากรทำงานร่วมกันอย่างเต็มใจ มีความสามารถ ในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน หน่วยงาน สมาคม มูลนิธิได้เป็นอย่างดี และจัดโอกาสให้ครู และบุคลากร พบปะสังสรรค์กันนอกเวลาเพื่อสร้างสัมพันธ์อันดีต่อกัน นอกจากนี้ยังสามารถ ประสานงานในโรงเรียน โดยจัดโครงสร้างการบริหารไว้ชัดเจน สื่อสารให้ผู้ร่วมงานทราบและ เข้าใจบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบ มอบหมายงานได้เหมาะสมกับความสามารถเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงาน ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ซึ่งจะไม่เกิดความขัดข้องในการดำเนินงาน ดังที่ ฉันทนิช อัครนันท์ (2544, หน้า 39) กล่าวว่า ผู้นำจะต้องเป็นผู้ประสานงานที่ดี เพราะจะช่วยให้เป็นกำลัง ความคิด กำลังใจ หากประสานงานดีจะทำให้เห็นความสำคัญของงานมากยิ่งขึ้น ตลอดทั้งทีมงาน ก็เชื่อถือและมีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ พิกุลทอง พรหมธิ (2536, หน้า 88) ที่ศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการเป็นผู้นำ ของผู้บริหารสตรี โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้ครูผู้สอนมีความเห็นว่าผู้บริหาร โรงเรียน กลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 ด้านการประสานงาน อยู่ในระดับมาก

1.7 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านการประสานงาน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ปฏิบัติตนเป็นที่ยอมรับของ

ชุมชนและทุกหน่วยงาน มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเป็นมิตรกับทุกคน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้วางตัวได้เหมาะสมต่อบุคคลทั้งในและนอกหน่วยงาน ทำคนให้เป็นที่ยึดถือเป็นอย่างดีในหมู่เพื่อนร่วมอาชีพเดียวกันและบุคคลต่างอาชีพ เป็นผู้ใช้เวลาและทุนทรัพย์ส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของสังคมและส่วนร่วม ร่วมสังสรรค์กับครูและกรรมการสถานศึกษานอกเวลาราชการตามโอกาสอันควร อีกทั้งผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานต่าง ๆ และชุมชนอยู่เสมอ โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งต้องทำหน้าที่ทั้งผู้ให้บริการชุมชน ในด้านการให้คำปรึกษา ข้อมูลทางวิชาการ การใช้อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ของโรงเรียน และในขณะเดียวกันก็ต้องแสวงหาความร่วมมือด้านภูมิปัญญา ตลอดจนทรัพยากรในท้องถิ่นมาช่วยพัฒนาการจัดการศึกษา เป็นผู้วางตัวได้เหมาะสมต่อบุคคลทั้งในและนอกหน่วยงาน รวมทั้งมีบทบาทในการส่งเสริมครูและบุคลากรให้เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนอยู่เสมอ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุภาภรณ์ ศิริผั่นแก้ว (2543, หน้า 45) ที่ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสตรีโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนด้านการเข้าสังคมได้ดี อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วสันต์ ช่างนาค (2544, หน้า 56) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการเข้าสังคมได้ดี ด้านการมีความคิดริเริ่ม ด้านการยอมรับนับถือ ด้านการรู้จักปรับปรุงแก้ไข ด้านการโน้มน้าวจิตใจ ด้านการให้ความช่วยเหลือ และด้านการประสานงาน จึงทำให้ครูผู้สอนยอมรับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านการเข้าสังคมได้ดี อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำแนกตามประเภทโรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำแนกตามประเภทโรงเรียน มีภาวะผู้นำแตกต่างกัน โดยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีภาวะผู้นำสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อาจเป็นเพราะว่าในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเกือบทุกแห่งเป็นโรงเรียนขนาดกลาง ซึ่งไม่มีตำแหน่งรองผู้บริหารสถานศึกษา มีเพียงผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องทำหน้าที่บริหารการศึกษา บริหารสถานศึกษา รับผิดชอบงานหลัก เช่น



การวางแผนโครงสร้างงาน ตรวจสอบ นิเทศ ติดตามและประเมินผล ทั้งระดับประถมศึกษาและระดับขยายโอกาสทางการศึกษาควบคู่กันทั้งหมดในสถานศึกษา ทำให้ขาดภาวะผู้นำทางการศึกษาและด้วยภาระงานที่มีมาก จึงขาดโอกาสในการพัฒนาตนเองในการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ขาดการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารที่มีมากเพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมการบริหารโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มงคลชัย จตุพรชัยมงคล (2550) ที่มีการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีภาวะผู้นำด้านการยอมรับนับถือ ด้านการให้ความช่วยเหลือและด้านการโน้มน้าวจิตใจ สูงกว่าผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และจากงานวิจัยของ ยุรี บุรณ โกศล (2544, หน้า 100) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12 จำแนกตามประเภทของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

### ข้อเสนอแนะ

#### ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ผู้วิจัยได้นำข้อที่มีค่าเฉลี่ยรายข้อต่ำกว่าข้ออื่น ๆ มาเสนอแนะว่า ผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางบ่อ 2 อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ควรได้มีการปรับปรุง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ภาวะผู้นำด้านความคิดริเริ่ม ผู้บริหารโรงเรียนควรได้กำหนดแผนปฏิบัติงานตามกำลังทรัพยากรและข้อจำกัดของโรงเรียนและเสนอแนวคิดใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน

1.2 ภาวะผู้นำด้านการรู้จักปรับปรุงแก้ไข โดยปรับปรุงงานโดยวิธีของตนเองพร้อมทั้งจัดหาวิทยากรเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กับครูและนักเรียน

1.3 ภาวะผู้นำด้านการยอมรับนับถือ ผู้บริหารโรงเรียนควรจะร่วมรับผิดชอบเมื่อผู้ร่วมงานทำงานผิดพลาดภายหลังจากมอบหมายงาน และหาวิธีในการเข้าถึงปัญหาของครูแต่ละคนในโรงเรียน

1.4 ภาวะผู้นำด้านการให้ความช่วยเหลือ ผู้บริหารโรงเรียนควรจะมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงานสม่ำเสมอ ซึ่งแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาส่วนตัวให้กับครูในโรงเรียน

1.5 ภาวะผู้นำด้านการโน้มน้าวจิตใจ ผู้บริหารโรงเรียนควรหาวิธีการเจรจาไกล่เกลี่ยความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกันของผู้ร่วมงาน และคลี่คลายความตึงเครียดในการประชุมให้มีบรรยากาศที่แจ่มใส

1.6 ภาวะผู้นำด้านการประสานงาน ผู้บริหารโรงเรียนควรจะประสานกับสมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยงานต่าง ๆ เป็นอย่างดี จัดให้ครูได้พบปะสังสรรค์กันตาม โอกาสที่เหมาะสม

1.7 ภาวะผู้นำด้านการเข้าสังคม ผู้บริหารโรงเรียนควรจะปฏิบัติตนเข้ากับชุมชนได้ร่วม สังสรรค์เป็นกันเองกับผู้ร่วมงานตาม โอกาสอันควร

#### **ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป**

1. ควรมีการศึกษาวิจัยองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ในเขตอำเภอบางบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
2. ควรศึกษาวิธีการเข้าถึงปัญหาของครูแต่ละคนในโรงเรียนในเชิงคุณภาพของผู้บริหาร โรงเรียนในเขตอำเภอบางบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
3. ควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอบางบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านการประสานงานกับชุมชน